

## Salaperäiset lisakki ja Joonas

Edellä kulki lisakki, kantoi olkapäällään säkkiä. Takana tallusteli Joonas, piteli kaksin käsin omaa säkkiään. Rauhalliset askeleet kävivät yhteen. Lisakki määräsi tahdin, hän oli parivaljakon johtaja. Matka taittui hiljaiseen. Kaksikko oppi tuntemaan maantien mutkat. Talolliset tarjosivat leipää ja yösijan. Aamun koittaessa matka jatkui...

Jalasjärveläiset Kanamäen veljekset elättivät itsensä kerjäämällä. Heidät otettiin vastaan talossa kuin talossa, aina löytyi yösija. He eivät olleet ainoita kerjäläisiä, sen ajan sosiaalihuolto kun oli kerjäämistä ja lähimmäisen auttamista.

Mutta Kanamäen veljekset tunnettiin, heistä pidettiin, heistä puhuttiin. Lisakki ja Joonas olivat hauskoja lapsille ja vakavia vanhemmille. Lisakki tiesi maailman asioista, hän kertoi niistä.

Joonas oli lapsenmielinen, hän tarkkaili ja teki niin kuin lisakki käski.

Kun veljekset tulivat taloon tiedettiin, että he tarvitsevat yösijan ja ruokaa. He saivat jäädä.

Veljesten mielestä oli jopa kunnia-asia, että talo sai heidät vieraikseen.

### IISAKKI OSASI RAAMATUN

Illalla talon väki kokoontui kuuntelemaan lisakkea. Lisakki ei juorunnut ihmisten asioita, vaan tulkitsi raamattua. Hän osasi raamatun ulkoa, saarnasi sitä hiljaisella, rauhallisella ja arvokkaalla äänellä. Monen mielestä lisakki olisi ollut hyvä saarnaaja.

Rehellisiä kunnon kansalaisia lisakki ja Joonas olivat. Joskus he joutuivat pakostakin seuraamaan talollisten edesottamuksia, mutta vaikenivat niistä naapurissa.

Sattuipa kerran niin, että lisakki joutui lakitupaan, ei suinkaan syytettynä, vaan todistajaksi. Hän oli nimittäin yön aikana joutunut seuraamaan talon isännän ja piian edesottamuksia. Piika oli saanut lapsen, jonka väitti olevan isännän peruja. Isäntä ei myöntänyt osuuttaan, mutta lisakkipa olikin omin silmin nähnyt tapauksen. Hän todisti oikeudessa, rehellinen kansalainen kun oli.

### VAATTEET KUNTOON ÄIMÄLLÄ

Vaatteistaan veljespari piti hyvää huolta. Vaikka ne olivatkin perstuneita, he huolehtivat siitä, että reiät paikattiin. Lisakin pellilakissa oli tarkoitusta varten äimä (neula).

Eräänä päivänä veljekset kulkivat luoman yli lankkua pitkin. Lisakki putosi, mutta Joonas veti hänet ylös hetken ensin mietittyään, kannattaisko tuota. Päästyään vedestä lisakki totesi "Jäipä äimä".

Joskus heillä oli varaa ostaa uusia vaatteita. Kun lisakki oli saanut uudet kintaat, sanoi Joonas, lisakin lyödessä kämmeniään yhteen "likka praiskii, likka praiskii isännän kiusalla". Joonaksella oli puhevika, joten aina eivät ihmiset ymmärtäneet mitä tämä tarkoitti.

### JOONAS SÖI, MITÄ VELJELTÄ JÄI

Kun veljeksille annettiin ruokaa, lisakki täytti ensin vatsan. Jos jotain jäi jäljelle, Joonaskin sai osansa. Miehet vielä nuolivat lautasensa puhtaiksi.

Monet uskoivat, että lisakki ja Joonas olisivat pärjänneet ilman kerjäämistäkin. Toisten mielestä veljekset kerjäsivät köyhille, toiset taas uskoivat, että he veivät saamansa leivänpalan omaisilleen.

Miehillä oli eri puolilla pitäjää paikkoja, joihin he keräsivät ruokaa, koska kaikkia ei pystynyt selässä kantamaan, haettiin ruoka hevoskyydillä keräyspaikoista. Veljekset muistivat köyhiä. Tästä on osoituksena se, että lisakilla oli tapana viedä lanttinsa kolehtiin. Hän juoksi viemään almunsa niin, että kirkkokansa varmasti näki.

## TYHMÄ TYÖTÄ TEKEE

Joonas nuorempana ja heikompana oli lisäksi holhouksen alla. Eräs jalasjärveläinen isäntä teki pärekoppaa, kun veljekset sattuiivat taloon. Lisäksi sanoi "Ihmiset on pruukannu antaa Joonakselle jotakin". Joonas sai kun saikin isännältä päreensoirosta tehdyn muiston. Lisäksi oli sitä mieltä, että viisas tekee vähän työtä ja puita hakkaa pöllökin, eli hän katsoi Joonaksen itseään tyhmemmäksi ja antoi tämän tehdä työt. Hän vain totesi "Joonas meillä puut hakkaa". Muuten veljekset olivat hyvissä väleissä keskenään. Työtä eivät veljekset tehneet reissuillaan. He eivät tarjonneet talollisille apuaan, vaikka poikkesivat samassa talossa parikin kertaa vuoden aikana. Mutta lisäksi oli viisas, ihmiset saivat jyvää.. hänen tiedoistaan.

## PANNAHAN PUSSIHI

Jotkut arvelivat, että veljeksillä oli pieni mökki jossakin Jalasjärvellä. Itse he eivät asiaa myöntäneet. Kun heille annettiin leivänpaloja, totesi lisäksi "Pannahan pussihin, ku mennähän kuokkimahan". Miehet kiersivät kerjuureissuillaan pääasiassa talvisin. Lasten mielestä parivaljakko oli hauska. He leikkittelivät lasten kanssa ja nämä seurasivat miehiä askel askeleelta. Pääasiassa Joonas laski leikkiä, lisäksi kun oli johtajana vakavampi. Kanamäen veljekset tunnetaan monessa pitäjässä. Jalasjärven lisäksi heidät on tavattu ainakin Ilmajoella ja Peräseinäjoella. Eräänä päivänä veljekset kuitenkin tuotiin taksilla Ilmajoelta. Heitä kiellettiin kerjäämästä muualla kuin Jalasjärvellä.

## PIRJO LATVA-MANTILA

*( Kirjoitus oli Ilkka-lehden viikonvaihteessa sunnuntai 26.heinäkuuta 1987 - N:o 197  
Tekstin kirjoitti ILKKA-lehdestä Heleena Rauhala 8.2.2009 )*